

Лялоц	Предлог	наречие	обект
отпочивам се	от на към	∅	лътя светофара гарата ∅
преочичам	∅	вдясно/ вляво ∅	улицата
стоя заставам	на до край в (във) в (във)	∅	вратата стената проточара Ътъла
карам	по уз в (във) към през	∅	улицата града гората София Хотела площадя
продължавам	по през край	∅	булеварда града гората
навлизам	в (във) за до	∅	града центъра манастира гарата
водя	до до	∅	стената морето блоковете банката и парка
озовавам се	до край сред между	∅	един човек
разминавам се заобикалям	с (със) ∅	∅	града

Внимание!

Дейност		Място	
отивам ходя	на	отивам ходя	в, до
върщам се идвам пристигам прибдирям се	от	върщам се идвам пристигам прибдирям се	от
Бързам приготвам се тръгвам излизам	за	Бързам приготвам се тръгвам излизам	за

Задълете всички възможни въпроси към картините:

3. Наречия за място и посока

изходна дума	наречие	наречие
горе	нагоре	отгоре
долу	надолу	отдолу
вътре	навътре	отвътре
вън	навън	отвън
пред	напред	отпред
зад	назад	отзад
ляво	наляво/ вляво	отляво
десен	надясно/ вдясно	отдясно
през	направо	

3. ПРЕНАМАЗВАНЕ НА МИНУЛО СВЪРШЕНО ВРЕМЕ

- Ели замина за Индия — казва Ана на Мари.
- Чух, че Ели заминала за Индия — казва Христо на приятелите си.

Задължително!

Изберете верния предлог или наречие:

На спирката

- Извинете, кой трамвай да взема ..... (към, за, през) гарата?
- Единшата, но тя върви ..... (от, на, през) центъра и е много бавна. Ако бързате, качете се ..... (за, от, на) автобус № 74. Той спира ..... (към, през, на) същото място, точно ..... (по, към, пред) гарата.

В автобуса

- Извинете, ... (край, до, на) коя спирка да слеза ..... (в, за, към) гарата?
- Може и на тази, но трябва да продължите ..... (зад, на, по) булеварда, да завие ..... (от, край, в) паркинга и ще стигнете ..... (пред, до, за) гарата. Но на следващата спирка е по-близо. Само трябва да минете ..... (през, за, към) подзепа и излизате точно ..... (от, пред, из) гарата или ако не се качите ..... (по, за, с) стълбите, влизате направо ..... (край, в, от) самата гара.

На информацията

- Извинете, къде мога да си купя билет ..... (на, за, в) бургаския влак?
- Трябва да слезете ..... (през, под, на) долния стаж. Касите се намират ..... (напред, отвъд, вляво от) стълбите.

На касата

- Един билет за бургаския влак ..... (за, в, при) къде ще пътувате?
- ..... (на, до, край) Айтос.
- Но този влак е експрес и не спира ..... (до, при, на) Айтос. След половин час ..... (към, на, за) Бургас заминува бързият влак. Той спира.

Вкъщи

- Заравей, митичка! Как си? Исках ли да се поразходим, да излезем малко ..... (в, от, за) къщи.
- Тоху-що се връщам ..... (в, на, от) работа. И къде да се разхождаме в този час?
- ..... (из, към, през) града, ... (при, по, до) улици. Знам, че обичаш.
- Да, но сега всичко живо е тръгнало ..... (отвътре, назад, навън), ... (в, по, на) магазините, ... (из, на, по) разходка ...
- Не можем все да стоим ..... (от, за, в) къщи. Хайде, ще те заведа ..... (до, на, в) кино, после — ..... (при, на, за) ресторант ...
- А не може ли да започнем с ресторанта?
- Разбира се! На жена не се отказва.

Попълнете с необходимите предлози или наречия:

Сутрин за работа

Традовете са създадени от човека. Транспортият — също. Но какво значи да пътуваш ..... един голям град? Като нормален човек всеки ден ходиш ..... работа. И разбира се, за да не закъснеш, тръгваш ..... къщи рано. И проблемите започват ...

Исках да се качиш ..... асансора, но той точно този ден е спирал ..... първия стаж. Нищо! Слезаш ..... стълбите. На излизане ..... блока някое младо кученце решава да мине ..... вратата точно преди тебе и ти се чудиш как да го заобиколиш. Излизаш ..... улицата и осмисля се опитваш да минеш ..... останалите кучета — сякаш всички от квартала се разкожат ..... вашата трайнина. После доволно тръгваш ..... спирката и чакат „Негово Величество Трамвай“ да пристигне и ..... тях. И след като доста си почакал и ти, подглеждаш пак надолу и виждаш, че твоят транспорт се движи ..... тебе ..... булеварда тежко, и бавно като министър. Той спира и ..... вашата спирка и веднага ..... тротоара ..... него тръгват цяла армия кандидати да се качат. Окупираш го, решени на всичко, но скоро разбират, че не само никой не може да влезе ..... но и никой не може да излезе, ... се чува: „Моля Ви се, слезам ..... тази спирка.“ Трамвайът тръгва без тебе и ти си пожелаваш „Приятна работа!“

Вечер след работа

Попълнете с необходимите глаголи:

Свършваш работа и си мислиш как най-бързо да ..... у дома. Представяш си как всички ..... от института. Как един ..... наляво, други — надясно, как ти ..... към спирката, как ..... край вълда, после ..... накрая на тротоара, но колите също ..... и ти даваш път. След това ..... булеварда, разбира се, като изчакаш да светне „зелено“ и ..... спокойно. Птичиците усмихнати ..... към спирката, където ..... два празни трамвая и и виждаш, че историята от сутринта се повтаря. Тогава решаваши да ..... на спирката и парка. .... и пожелаваши на всички: „Приятна почивка“.

Трансформирайте изречението, като използвате чух, казвад ми, разбирах, говорат:

- Голям самолет катастрофира снощи над Ирландия. **Чух, че Костас си взел изпита.**
- Костас загуби учебника си. **Костас си взе изпита.**
- На Георги му откраднаха колата. **Чух, че Костас си взел изпита.**
- Излезе нова банкнота от 100 лева. **Костас си взе изпита.**
- Дядока на Иван подарък. **Чух, че Костас си взел изпита.**
- В Африка вълзха силни дъждове. **Костас си взе изпита.**
- Иван стана много рано. **Чух, че Костас си взел изпита.**
- Студентите не отидоха на екскурзия. **Костас си взе изпита.**
- Затвориха кафенето по-рано. **Чух, че Костас си взел изпита.**
- Вестниците писаха за падането на правителството. **Костас си взе изпита.**

2. Отговорете по модела:

— Ти четя ли? — Още не съм чел.

- Тя писа ли? —
- Вие учите ли? —
- Те пълнуваха ли? —
- Г-н Марков дойде ли? —
- Ти отиде ли? —
- Вие вляхте ли? —
- Иванови разбраха ли? —
- Ти говори ли? —
- Мари и Ана обясниха ли? —
- Секретарката каза ли? —

3. Трансформирайте в минало неопределено време по модела:

— Следващият да влезе! — Вече е влязъл.

- Ана да подпише! —
- Христов да повтори! —
- Мари да излезе! —
- Весела да попита! —
- Детето да четя! —
- Журналистите да дойдат! —
- Студентите да говорят! —
- Иванова да пълнува! —
- Директорът да обясни! —
- Секретарката да отключи! —

4. Попълнете с посочените глаголи в минало неопределено време:

- (дойда) Мисля, че г-н Марков вече ....., защото
- лаглото му е тук.
- (изляза) Офисът е затворен. Г-ла Костова вече .....
- (обядвам) ....., вече. Ядох преди половин час.
- (прочета) Те купиха книгата миналата седмица. Сигурно вече .....
- (получа) Преди две седмици писах писмо на родителите си.
- Може би вече .....
- (плетам) От един месец дават този филм. Ти още ли не .....
- то .....
- (зареза) Г-н Петров още не .....
- (пристигна) Преди един час Ана се обади, че тръгва.
- Вероятно вече .....
- (подпиша) Секретарката ми каза, че директорът .....
- (обясня) Преподавателката вече .....

5. Питайте по модела:

Г-н Марков каза, че ще дойде. Допълни ли е вече?

- А. Г-на Костова каза, че ще подреди. .... ?
- Той каза, че ще подпише. .... ?
- Петрови казаха, че ще тръгнат. .... ?
- Те казаха, че ще излязат. .... ?
- Тя каза, че ще слезе. .... ?
- Камен каза, че ще яде. .... ?
- Ти каза, че ще обядваш. .... ?
- Те казаха, че ще пристигнат днес. .... ?
- Вие казахте, че ще пиете кафе. .... ?
- Той каза, че всякоко ще съобщи. .... ?

Б. — Христов не иска да четя. — Още ли не е чел?

- Ана не иска да учи. —
- Аз не искам да изляза. —
- Тя не иска да тръгне. —
- Аз не мога да разбера. —
- Те не искат да обядват. —
- Ние не можем да подредим. —
- Г-н Марков не иска да отиде. —
- Иванови не искат да ходят на Витоша. —
- Ние не можем да обясним. —
- Христов не иска да признае. —

6. Отговорете по модела:

— Ти гледа ли филма? — Не съм го гледала.

- А. — А Мари? — Също не го е гледала.
- Ти научи ли урока? —
- А Огнян? —
- Той подписа ли молбите? —
- А Вис, господине? —
- Ана взе ли багажа? —
- А ти? —
- Ремонтирахте ли печката? —
- А Христо? —
- Поканиха ли Петрови? —
- А Ана покани ли ги? —
- Ти остави ли речника? —
- А Ана и Мари? —
- Приехте ли поканата? —
- А колелата? —

— Разходи ли се? ⇨ — Не съм се разходил.
— А Ана? ⇨ — И тя не се е разходила.

- Обиче ли се? ⇨ —
А Христо? ⇨ —
Брънка ли се? ⇨ —
Камени? ⇨ —
Будните ли се? ⇨ —
А Станислава? ⇨ —
Ана обади ли се? ⇨ —
А г-н Марков? ⇨ —
Ти приготви ли се? ⇨ —
А Мари? ⇨ —
Сорти ожени ли се? ⇨ —
А Христо? ⇨ —
Спокока ли се? ⇨ —
А найка ти? ⇨ —
А вадоса ли се? ⇨ —
А брат ти? ⇨ —

Открийте скобите, като използвате необходимото глаголно време:

1. .... съм *гледал* (гледам, аз) все още писател, но ..... (знам), че ..... (съм) интересна.
2. .... (отидя) в Банка. Досега никога не ..... (ходя) там.
3. .... (спомням си, аз) преди колко време ..... (чета) този роман.
4. .... (съм) гладен, защото вече ..... (ям).
5. .... (помня) откога не ..... (гледам) тези снимки.
6. .... (дойда). Значи ..... (погуча, той) съобщението.
7. .... (кажа), че Мари още ..... (пристигна).
8. .... (обадя се) вече.

Трансформирайте по модела:

- Излизам след малко. ⇨ — Моля? Какво казваш?
— Казвам, че излизам след малко.
— Ета интересна книга. ⇨ — Моля? Какво казваш?
— Изварям колата. ⇨ — Моля? Какво казваш?
— Баждаме се на полицията. ⇨ — Моля? Какво казваш?
— Подписвам договора. ⇨ — Моля? Какво казваш?

- Работя до късно. ⇨ — Моля? Какво казваш?
— Търся клиент. ⇨ — Моля? Какво казваш?
— Отивам на кино. ⇨ — Моля? Какво казваш?
— Записвам съобщението. ⇨ — Моля? Какво казваш?
— Закъснявам за лекция. ⇨ — Моля? Какво казваш?
— Зная добре френски. ⇨ — Моля? Какво казваш?

В.

— Излизам след малко. ⇨ — Какво казва тя?
— Казва, че излиза след малко.

- Чета интересна книга. ⇨ — Какво казва тя?
— Христо затвори вратата. ⇨ — Какво казва тя?
— Обаждам се на полицията. ⇨ — Какво казва тя?
— Те подписват договора. ⇨ — Какво казва тя?
— Работите до късно. ⇨ — Какво казва тя?
— Г-н Марков търси клиент. ⇨ — Какво казва тя?
— Отивам на кино. ⇨ — Какво казва тя?
— Записваме съобщението. ⇨ — Какво казва тя?
— Закъснявате за лекция. ⇨ — Какво казва тя?
— Знаа добре френски. ⇨ — Какво казва тя?

В.

— Видях преподавателя. ⇨ — Какво каза Ана?
— Каза, че е видяла преподавателя.

- Предупрелих студентите. ⇨ — Какво каза Ана?
— Вчера Христо зареди колата. ⇨ — Какво каза Ана?
— Той забрави прозорците отворен. ⇨ — Какво каза Ана?
— Взеж батжа. ⇨ — Какво каза Ана?
— Секретарката извика полиция. ⇨ — Какво каза Ана?